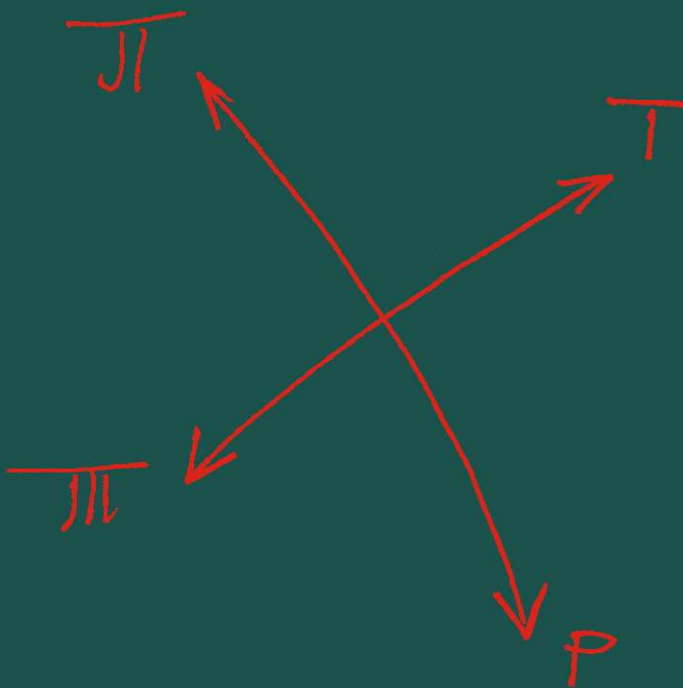

Wiesław Witkowski

NOWY SŁOWNIK ZAPOŻYCZEŃ POLSKICH W JĘZYKU ROSYJSKIM

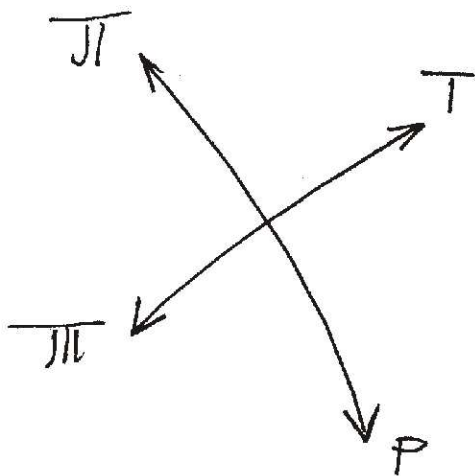

universitas

NOWY SŁOWNIK
ZAPOŻYCZEŃ POLSKICH
W JĘZYKU ROSYJSKIM

Wiesław Witkowski

NOWY SŁOWNIK
ZAPOŻYCZEŃ POLSKICH
W JĘZYKU ROSYJSKIM

Kraków

Publikacja dofinansowana przez
Wyższą Szkołę Zarządzania Marketingowego i Języków Obcych
w Katowicach

© Copyright by Wiesław Witkowski and Towarzystwo Autorów
i Wydawców Prac Naukowych UNIVERSITAS,
Kraków 2006, wyd. II rozszerzone

ISBN 97883-2421479-2

Projekt okładki i stron tytułowych
Ewa Gray

Wstęp do wydania pierwszego

Bardzo intensywny w drugiej połowie bieżącego stulecia rozwój badań nad kształtowaniem się słownictwa języka rosyjskiego wzbogacił niezwykle naszą odziedziczoną z poprzedniego okresu wiedzę w tej dziedzinie. Wzbogacił na tyle, iż możemy obecnie, na progu trzeciego tysiąclecia, podejmować poważne już próby daleko idących podsumowań i uogólnień. Taką właśnie wrywkową próbą, dotyczy ona bowiem jedynie polskich zapożyczeń leksykalno-semantycznych w języku rosyjskim (zarówno ogólnonarodowym, jak i regionalno-gwarowym), jest niniejszy słownik.

Jak wynika wyraźnie z bibliografii (wykazu skrótów), źródła materiałowe słownika są bardzo zróżnicowane. Oczywiście sporą ich część (blisko 20% całości) stanowią publikacje traktujące właśnie o polonizmach w języku rosyjskim. Są to, poczynając od dziewiętnastowiecznej jeszcze rozprawy J. Grota (G), m.in. prace S. Jaszuńskiego (SJ), W. Tamań (T1–2), H. Leeminga (LE i L), St. Kochmana (K1–2, K10–24), M.E. Sobik (S), G. Rytter (R1–2), M. Przytuleckiej (PR) czy H. Milejkowskiej (MZ, MP). Dostarczyły one dobrze udokumentowanych informacji o dziesiątkach a nawet setkach (L, K1, S) pożyczek z polskiego, które łącznie stanowią znacznie ponad 20% haseł prezentowanego zbioru. Niestety nie wszystkie przedstawione w nich leksemy (a przynajmniej nie wszystkie poświadczenia owych leksemów) mogły zostać tutaj uwzględnione. Niektórzy bowiem autorzy prac wspomnianego typu ekscerpowali również (nawet jeśli w niewielkim zakresie) słownictwo z zabytków piśmiennictwa zachodnioruskiego (starobiałoruskiego bądź staroukraińskiego), jakie ze zrozumiałych względów należało pominąć.

Kolejny, dwakroć liczniejszy od poprzedniego (i co do ilości tytułów, i bodaj również co do ilości poświadczonych w nim polonizmów) zespół tworzą publikacje traktujące o rozwoju leksyki rosyjskiej od średniowiecza do czasów najnowszych. Spośród nich

wymienić tu wypadnie – obok inicjujących tę problematykę artykułów W. Christianiego (CH) i M. Smirnowa (SM) – przynajmniej monografie G. Hüttl-Folter (HW, H), M. Fogarasiego (FG1–2), L. Kutiny (LK1–2), F. Sergejewa (S1–3), E. Birżakowej – L. Wojnowej – L. Kutiny (OC), I. Auerbach (AU), R. Berga (B), I. Malcewej – A. Mołotkowa – Z. Petrowej (MMP), H. Jelitte (NA1–5) czy I. Malcewej (MA, MAZ). Na podkreślenie zasługuje fakt, że nawet w książkach, które zgodnie z intencją autorów traktować miały wyłącznie o wpływach germańskich (niemieckich) na język rosyjski – A. Reitsak (RE), S. Gardiner (X), G. Thomas (Y) – znalazła się spora przygarść ewidentnych polonizmów.

Bardzo bogatą w materiał grupę źródeł stanowią oczywiście słowniki języka rosyjskiego. Zarówno dawnego: trzytomowe „Materiały...” I. Srezniewskiego (M), wydawane aktualnie wielotomowe zbiory leksyki 11–17 w. (C) i 18 w. (A), jak i szeroko rozumianego współczesnego: 17-tomowy słownik akademicki (P), słownik ortograficzny (OSR), wydawany aktualnie wielotomowy słownik gwarowy (SRG). A nadto zbiorki słownictwa środowiskowego: ES, FLS, SK, SMZ czy VB.

Prócz tysięcy wyrazów, zaczerpniętych ze źródeł zawierających opisany już i sklasyfikowany materiał leksykalny, do słownika naszego weszły setki wyrazów wydobytych bezpośrednio z zabytków piśmiennictwa wielkoruskiego. Przede wszystkim oczywiście z tekstów niedawno opublikowanych, a więc uprzednio mniej dostępnych lub zgoła niefunkcjonujących dotychczas w obiegu naukowym. Zob. np.: ERB, FR, MAK, RD, RID, RZ, TF, VIR czy VK. Nie pominęto jednak i wydań wcześniejszych, między innymi również dostępnych w Krakowie tomów dziewiętnastowiecznej jeszcze serii ОЛДПІІ. Ich drobiazgowa lustracja potwierdziła bezsprzeczną prawdziwość porzekadła głoszącego, iż w starym lesie starczy grzybów dla wielu zbieraczy. Maksyma owa znalazła zresztą swoje potwierdzenie nie tylko w starych, dziewiętnastowiecznych publikacjach tekstów, lecz niejednokrotnie nawet w najnowszych pracach poświęconych wpływom obcym na język rosyjski. W tym także wpływem polskim. Mianowicie tu i ówdzie, w przytaczanych tam cytatach ilustrujących użycie jakiegoś opisywanego wyrazu, występował inny wyraz – genetyczny polonizm, którego autor danej pracy jakoś nie dopatrzył. Każdy taki „grzybek” wydobyty z kontekstowego „mchu” jest w niniejszym słowniku lokalizowany pośrednio przez odwołanie się przy

pomocy skrótu s.v. do wyrazu hasłowego, w jakiego ilustracji kontekstowej został odnaleziony.

Na koniec wreszcie wymienić należy jedno jeszcze, szczególnie cenne i bogate źródło leksyki rosyjskiej, którego materiały wzbogaciły niezwykle końcówą (poczynając od wyrazów na literę П) partię słownika. Źródłem tym stała się rękopiśmienna Kartoteka Słownika Starorosyjskiego (*Древнерусского словаря*) Rosyjskiej Akademii Nauk w Moskwie. Polonizmy z owej Kartoteki znaczone są samą tylko (bez indeksu cyfrowego) literą K.

Jest rzeczą aż nadto oczywistą, że w tej ogromnej masie wyrazów „priwislinskih”, jakie w ciągu setek lat pojawiały się w piśmienictwie wielkoruskim (boć chyba nie zawsze w żywym mówionym języku Moskwinów), znajdują się leksemy o bardzo różnej proveniencji, o bardzo różnym zakresie użycia i o bardzo różnym nacechowaniu stylistycznym. Niemala ich część przejawia oczywiście – czy to osobliwościami fonetycznymi, czy morfologicznymi, czy choćby w semantyce¹ – swoje „rdzennie” polskie pochodzenie. U licznych, kto wie czy nie liczniejszych od tych „rdzennych”, pod grubszym lub cieńszym pokostem polskości da się (na ogół dość łatwo) rozpoznać ich romańskie (głównie łacińskie), germańskie, czeskie bądź nawet (szeroko rozumiane) orientalne korzenie. Inne jeszcze, zaliczane przez niektórych językoznawców do tzw. europeizmów, mogą swoją pośrednią, przejściową polskość uzasadniać właściwie tylko racjami kulturowymi i chronologicznymi. Te właśnie racje tłumaczą także obecność w słowniku rzeczowników *весь* (por. *веска*), *жид* (por. *жидовка*) i *мних* (por. *мнишка*), które już w średniorosyjskim zajęły (choć tylko częściowo, bo obok znacznie częstszych *село* || *деревня*, *еврей* i *монах*) miejsce wcześniejszych homonimicznych morawizmów. Nie sposób wykluczyć, iż dalsze szczegółowe badania oparte na danych z niedostępnych nam dziś źródeł wykażą dowodnie, że ten czy ów z zamieszczonych w słowniku wyrazów trafił do rosyjskiego bez jakiegokolwiek udziału polszczyzny. Z taką ewentualnością należy się bezsprzecznie liczyć. Zarazem jednak trzeba tutaj wyraźnie podkreślić, iż zbiór nasz nie pretenduje do

¹ Zob.: W. Witkowski, *Rosyjskie zapożyczenia semantyczne z języka polskiego* [w:] *Z polskich studiów slawistycznych* 8, Warszawa 1993.

prześciowej chociażby kompletności. Nie pretenduje już z tego chociażby powodu, że pominięto w nim świadomie kilkaset leksemów wymagających odrębnego opracowania. Są to po pierwsze nazwy roślin, po drugie zaś nazwy geograficzne: choroimim, urbonimim, oronimim i hydronimim².

Każde samodzielne hasło słownikowe³ składa się z trzech zasadniczych części: 1. rosyjskiego wyrazu hasłowego, 2. jego odpowiednika polskiego i 3. lokalizatora.

Wszystkie wyrazy hasłowe (również te, których nie notują współczesne źródła leksykograficzne) podawane są w postaci uwzględniającej normy obecnej ortografii. Ponieważ większość pożyczek z polskiego wcześniej czy później utraciła na gruncie rosyjskim swoją niegdysiejszą paroksytonezę, na żadnym z wyrazów hasłowych nie znaczymy miejsca przycisku. Z tej też racji przymiotniki podajemy zawsze z końcowym -ый.

Objaśnienie wyrazu hasłowego zawiera dość często prócz obowiązkowego odpowiednika (prototypu) polskiego jego synonimy (proste lub opisowe) jak też, gdy zachodzi tego potrzeba, pomieszczone w nawiasach opisy uściślające. Przy prototypach staropolskich, obcych dzisiejszej polszczyźnie literackiej, podaje się w nawiasie wiek, w jakim (lub do jakiego) funkcjonowały one w języku.

Lokalizatory są czworaki: 1. zawierające wyłącznie symbol źródła (literę bądź litery uzupełnione niekiedy cyfrą), 2. zawierające symbol źródła z dodanym w nawiasie numerem strony, 3. zawierające symbol źródła z datą roczną lub oznaczeniem stulecia i 4. zawierające symbol źródła, numer strony (rzadziej dokumentu) i datę. Te pierwsze odnoszą się do słowników lub opracowań słownikopodobnych prezentujących leksykę z jednego tylko okresu (dziesięciolecia, kilku dziesięcioleci, najdalej jednego stulecia), te drugie – do źródeł, jakich leksyka, pochodząca w całości z jednego okresu, nie

² Zob.: W. Witkowski, *Toponimy polskie w źródłach starorusyjskich* [w:] *Język – literatura – kultura Słowian dawniej a dziś*, Prace Komisji Filologicznej PTPN, Poznań 1991.

³ Istnieją tu bowiem i niesamodzielne, podporządkowane. Tworzą je przysłówki jakościowe, umieszczane (już bez odpowiedników polskich) bezpośrednio pod jednoimiennymi przymiotnikami lub derywowanymi od tych ostatnich rzeczownikami na -ость.

jest uporządkowana alfabetycznie, te trzecie – do słowników lub opracowań słownikopodobnych o leksyce z różnych okresów i wreszcie ostatnie, czwarte – do publikacji, w jakich interesująca nas leksyka nie została uporządkowana ani alfabetycznie, ani chronologicznie.

Wśród wszystkich lokalizatorów (których ilość przy poszczególnych wyrazach ograniczona została zasadniczo do pięciu) na osobliwą uwagę zasługują trzy: OSR, P i SRG. Dwa pierwsze z nich informują, że oznaczony nimi leksem należy do zasobów (czynnych bądź biernych) współczesnego (tj. z pierwszej połowy 20 w.) rosyjskiego języka literackiego, trzeci – że oznaczony nim leksem znany był (a niekiedy znany jest do dziś) gwarom wielkoruskim. Najczęściej, rzecz jasna, zachodnim.

Występująca po P data roczna (lub inne określenie czasowe) odnosi się do najstarszego (przeważnie leksykograficznego) znanego autorom słownika akademickiego źródła, jakie poświadcza występowanie danego wyrazu hasłowego. Zamieszczona po tym lokalizatorze odmianka akcentowa bądź fonetyczno-graficzna wyrazu hasłowego (względnie jej fragment w nawiasach kwadratowych) dotyczy oczywiście owego „praźródła”.

Z zasady wszędzie tam, gdzie wyraz hasłowy SRG ma swoją dokumentację wyłącznie w słowniku W. Dahla, cytuje się tylko D.

Przy wyrazach hasłowych posiadających dokumentację zarówno w P czy OSR, jak też w SRG to ostatnie źródło cytuje się na końcu już bez daty.

Wstęp do wydania drugiego

Poprawione wydanie drugie powiększone zostało o blisko tysiąc nowych wyrazów hasłowych, jakich dostarczyła ekscerpcja polonizmów z trzydziestu kolejnych tekstów i prac materiałowych a w szczególności z opublikowanych po 1998 r. tomów *Словаря русского языка XI–XVII вв.* (C), *Словаря русского языка XVII века* (A) i *Словаря русских народных говоров* (SRG).

Wykaz skrótów

1. Literatura i źródła drukowane

- A *Словарь русского языка XVIII века*, Ленинград 1984 – ...
- AA *Акты исторические, собранные Археографическою комиссиею*, том второй (1598–1613), С.-Петербург 1841
- AK *Словарь древнерусского языка XI–XIV вв.*, Москва 1988–...
- AM *Акты Московского государства*, том первый, С.-Петербург 1890
- AS Н.С. Авилова, *Слова интернационального происхождения в русском литературном языке нового времени*, Москва 1967
- AU Inge Auerbach, *Nomina abstracta im Russischen des 16. Jahrhunderts*, München 1973
- AZ Л.С. Ковтун, *Азбуковники XVI–XVII вв. Старшая разновидность*, Ленинград 1989
- B Reiner Berg, *Die Abstrakta auf -nie|-tie, -ka|-ok, -ost', -stvo|-stvie, -ie|-ye in den „Pis'ma i bumagi“*, Peters des Grossen, München 1973
- BC Н.Б. Бахилина, *История цветообозначений в русском языке*, Москва 1975
- BE Janina Bielecka, *Zapożyczenia leksykalne z języka polskiego do rosyjskiego*, Kielce 1993
- BG Улла Биргегорд, *Глоссарий русского разговорного языка конца 17-го века* [w:] *Russian Linguistics*, vol. 2 (3/4), 1975
- BK Л.А. Булаховский, *Курс русского литературного языка (Исторический комментарий)*, Киев 1953
- BT *Повесть о приходе Стефана Батория на град Псков*, Москва–Ленинград 1952
- BUR А.А. Бурячок, *Формування спільного фонду соціально-політичної лексики східнослов'янських мов*, Київ 1983

- BZ Janina Bielecka, *Z najnowszych badań nad polskimi wpływami leksykalnymi na język rosyjski* [w:] *Kontakty językowe polsko-wschodniosłowiańskie*, Rzeszów 1995
- C *Словарь русского языка XI–XVII вв.*, Москва 1975 – ...
- CC Anna C. Croiset van der Kop, *De morte prologus*, Berlin 1907
- CEG Charles E. Gribble, *A short dictionary of 18-century Russian*, Columbus 1976
- CH W.A. Christiani, *Über das Eindringen von Fremdwörtern in die russische Schriftsprache des 17. und des 18. Jahrhunderts*, Berlin 1906
- CHR *Хрестоматия по истории русского языка*, Москва 1990
- CM *Сборник Муханова*, Москва 1836
- CR *Словарь церковнославянского и русского языка, составленный Вторым отделением Академии Наук* (I–IV), Санкт-Петербург 1847
- CS *Церковный словарь или истолкование... речей, положенных без перевода в Священном Писании..., сочиненный Петром Алексеевичем...*, I–V, Санкт-Петербург 1817–1819 (wyd. 4)
- CZE П.Я. Черных, *Историко-этимологический словарь современного русского языка* (I–II), Москва 1993
- CZO П.Я. Черных, *Очерк русской исторической лексикологии (древнерусский период)*, Москва 1956
- D Владимир Даль, *Толковый словарь живого великорусского языка* (I–IV), Москва 1955
- DAM Norbert Damerau, *Russisches und Westrussisches bei Kurb-skij*, Berlin 1963
- DB Владимир Даль, *Толковый словарь живого великорусского языка* (под редакцией проф. А.И. Бодуэна-де-Куртенэ) (I–IV), С.-Петербург 1904–1909
- DOM *Домострой* (по списку Н.М. Коншина) [w:] *Чтения в Московском обществе истории и древностей российских*, Москва 1908
- DS Maria Doroszkiewicz, *Studia nad wpływami polskimi na rosyjską leksykę gwarową*, Wrocław 1991
- EI Н.М. Шанский – В.В. Иванов – П.В. Шанская, *Краткий этимологический словарь русского языка*, Москва 1971
- E2 *Этимологический словарь русского языка* (под редакцией Н.М. Шанского), Москва 1963 – ...

- ERB „*Einn Russisch Buch*” Thomasa Schrouego. *Słownik i rozmówki rosyjsko-niemieckie z XVI wieku* (pod redakcją Adama Fałowskiego), Kraków [1997]
- ES Б.С. Елистратов, *Словарь московского арго* (материалы 1980–1994 гг.), Москва 1994
- F *Teutscher und Russischer Dictionarium... Das Wiener deutsch-russische Wörterbuch...*, Berlin 1984
- FG1 Miklos Fogarasi, *Europäische Lehnwörter im Spiegel einer russischen diplomatischen Urkundensammlung (1488–1699)* [w:] *Studia Slavica* 4, Budapest 1958
- FG2 Miklos Fogarasi, *Beiträge zur Geschichte der internationalen Bildungssuffixe des Russischen*, Budapest 1965
- FK Friedhelm Kaiser, *Der europäische Anteil an der russischen Rechtsterminologie der Petrinischen Zeit* [w:] *Forschungen zur osteuropäischen Geschichte* 10, Berlin 1965
- FLS А. Флегон, *За пределами русских словарей*, London 1973
- FR *Псалтырь 1683 года в переводе Авраамия Фирсова* [w:] *Slavistische Beiträge* 243, München 1989
- FS *Фразеологический словарь русского литературного языка конца XVIII–XX вв.*, Новосибирск 1991
- G Я.К. Грот, *Слова взятые с польского или через посредство польского* [w:] Я.К. Грот, *Филологические разыскания* 3, С.-Петербург 1885
- GB1 Л.П. Гарбуль, *К проблеме семантических полонизмов в русском приказном языке первой половины XVII в.* [w:] *Slavistica Vilnensis*, Kalbotyra 51 (2), Vilnius 2002
- GB2 Л.П. Гарбуль, *Семантические полонизмы в документах Посольского приказа первой половины XVII в.* [w:] *Slavistica Vilnensis*, Kalbotyra 52 (2), Vilnius 2003
- GB3 Л.П. Гарбуль, *К вопросу о межславянских лексических заимствованиях в русском приказном языке XVII века* [w:] *Studia Slavica* 49, Budapest 2004
- GB4 Л.П. Гарбуль, *К истории некоторых полонизмов в русском языке* [w:] *Respectus Philologicus* 6 (11), Kaunas–Kielce 2004
- GB5 Л.П. Гарбуль, *К вопросу о происхождении лексем жадность, заочно, заочный, заслуга, злость в русском языке* [w:] *Slavistica Vilnensis*, Kalbotyra 53 (2), Vilnius 2004

- GB6 Л.П. Гарбуль, *Из истории лексем свято, склад, склонить, склониться в русском языке* [w:] Slavistica Vilnensis, Kalbotyra 52 (2), Vilnius 2004
- GB7 Л.П. Гарбуль, *Межславянские заимствования – полонизмы в русском приказном языке XVII в.* [w:] Respectus Philologicus 8 (13), Kaunas–Kielce 2005
- GL Г.Ф. Одинцов, *Из истории гиппологической лексики в русском языке*, Москва 1980
- GR *Грамотки XVII–начала XVIII века*, Москва 1969
- H Gerta Hüttl-Worth, *Foreign Words in Russian (A Historical Sketch, 1550–1800)*, Berkeley and Los Angeles 1963
- HJ Herbert Jelitte, *Der abstrakte Wortschatz in den Schriften M.V.Lomonosovs* [w:] Studia slavica in honorem viri doctissimi Olexa Horbatsch III, München 1983
- HW Gerta Hüttl-Worth, *Die Bereicherung des russischen Wortschatzes im XVIII Jahrhundert*, Wien 1956
- IL *История лексики русского литературного языка конца XVII–начала XIX в.*, Москва 1981
- IS Alexander Issatschenko, *Geschichte der russischen Sprache (I–II)*, Heidelberg 1980–1983
- JUT Urszula Juszkievicz, *Rosyjska terminologia techniczna epoki Piotra I a terminologia współczesna*, Lublin 1978
- K1 Stanisław Kochman, *Polsko-rosyjskie kontakty językowe w zakresie słownictwa w XVII wieku*, Wrocław 1967
- K2 Stanisław Kochman, *Polsko-rosyjskie stosunki językowe od XVI do XVIII w.*, Opole 1975
- K3 Stanisław Kochman, *Polonica w leksykografii rosyjskiej XVII w.*, Warszawa–Wrocław 1975
- K10 Stanisław Kochman, *Z historii polsko rosyjskich kontaktów językowych w XVII w.* [w:] Zeszyty Naukowe WSP w Opolu. Filologia rosyjska 3 (1964)
- K11 Stanisław Kochman, *Polonizmy w rosyjskiej korespondencji dyplomatycznej (1487–1571)*, cz. I [w:] Sprawozdania Opolskiego TPN, wyd. II, seria B, tom 7 (1971)
- K12 Stanisław Kochman, *Polonizmy w rosyjskiej korespondencji dyplomatycznej (1487–1571)*, cz. II [w:] Sprawozdania Opolskiego TPN, wyd. II, seria B, tom 8 (1972)
- K13 Stanisław Kochman, *W. Tredziakowski w kręgu polskich wpływów językowych* [w:] Slavica Wratislaviensia III (1972)

- K14 Stanisław Kochman, *Polonizmy w języku rosyjskiej korespondencji dyplomatycznej (1487–1571)*, cz. IV [w:] Sprawozdania Opolskiego TPN, wydz. II, seria B, tom 10 (1974)
- K15 Stanisław Kochman, *Из истории литературоведческой терминологии в русском языке* [w:] Zeszyty Naukowe WSP w Opolu. Filologia rosyjska 14 (1975)
- K16 Stanisław Kochman, *К истории литературоведческой терминологии в русском языке* [w:] Slavica Wratislaviensia VI (1976)
- K17 Stanisław Kochman, *Podły i jego innosłowiańskie nawiązania* [w:] Poradnik Językowy 1977, 10
- K18 Stanisław Kochman, *Из истории слов. Русск. разница «differentia» и родственные образования* [w:] Zeszyty Naukowe WSP w Opolu. Filologia rosyjska 15 (1977)
- K19 Stanisław Kochman, *Zarys dziejów terminologii sądowniczej w językach wschodniosłowiańskich* [w:] Zeszyty Naukowe WSP w Opolu. Filologia rosyjska 15 (1977)
- K20 Stanisław Kochman, *Z badań nad słownictwem wschodniosłowiańskim* [w:] Sprawozdania Opolskiego TPN, wydz. II, seria B, tom 13 (1978)
- K21 Stanisław Kochman, *Przyczynek do historii derywatów na -enije w języku rosyjskim: провѣдение* [w:] Zeszyty Naukowe WSP w Opolu. Filologia rosyjska 16 (1978)
- K22 Stanisław Kochman, *К истории культурной лексики в восточнославянских языках: наука «scientia»* [w:] Slavia Orientalis XXIX, 3 (1980)
- K23 Stanisław Kochman i Czesław Sznigier, *Czy ros. присяга «присяга» jest polonizmem?* [w:] Zeszyty Naukowe Wydziału Humanistycznego UG. Filologia rosyjska 12 (1984)
- K24 Stanisław Kochman, *Niezauważone polonizmy w rosyjskiej terminologii dyplomatycznej (XVI–XVII w.)* [w:] Sprawozdania Opolskiego TPN, wydz. II, seria B, tom 23 (1992)
- K25 Stanisław Kochman, *Polskie zapożyczenia w moskiewskiej redakcji Statutu Litewskiego XVII wieku* [w:] Sprawozdania Opolskiego TPN, wydz II, seria B, nr 1 (1965)
- KAI P.K. Кавецкая – К.П. Ленченко, *Иноязычные слова на страницах современной прессы. Словарь*, Воронеж 1996
- KAM Aleksandra Kamińska, *О языке перевода „Пентатеугма” Андрея Белобоцкого* [w:] Slavica Wratislaviensia 12 (1977)

- KAN Czesław Lachur, *Polonizmy w języku A.D. Kantemira* [w:] Zeszyty Naukowe WSP w Opolu. Filologia rosyjska 13 (1976)
- KIP Valentin Kiparsky, *Russische historische Grammatik III: Entwicklung des Wortschatzes*, Heidelberg 1975
- KLP Л.П. Крисин, *Иноязычные слова в современном русском языке*, Москва 1968
- KN Г.П. Князькова, *Русское просторечие второй половины XVIII в.*, Ленинград 1974
- KOK Peter Kosta, *Eine russische Kosmographie aus dem 17. Jahrhundert*, München 1982
- KOS *Космография, сиречь описание сего света земль и государств великих* (ркп. 1670 г.) ОЛДРП XXI–LVII–LXVII С.-Петербург 1878–1881
- KOT С.И. Котков, *Очерки по лексике южновеликорусской письменности XVII–XVIII вв.*, Москва 1970
- KR Л.П. Крысин, *Толковый словарь иноязычных слов*, Москва 2001
- KSP *Краткий словарь современных понятий и терминов*, Москва 1993
- KZ Peter Kosta, *Zur jüngsten Lehnwortschicht im Russischen des 17. Jahrhunderts* [w:] *Studia slavica in honorem viri doctissimi Olexa Horbatsch I*, München 1983
- L Henry Leeming, *Rola języka polskiego w rozwoju leksyki rosyjskiej do roku 1696 (Wyrazy pochodzenia łacińskiego i romańskiego)*, Kraków 1976
- LAP Б.А. Ларин, *Парижский словарь московитов 1586 г.*, Рига 1948
- LAR Б.А. Ларин, *Русско-английский словарь Ричарда Джемса (1618–1619 г.)*, Ленинград 1958
- IE Henry Leeming, *Polish and Polish-Latin Medical Terms in pre-Petrine Russian* [w:] *The Slavonic and East European Review* XLII (1963)
- LK1 Л.Л. Кутина, *Формирование языка русской науки*, Москва 1964
- LK2 Л.Л. Кутина, *Формирование терминологии физики в России (Первая половина XVIII века)*, Москва–Ленинград 1966
- LP Henry Leeming, *Polish-Latin influences in pre-Petrine East Slavonic: some observations* [w:] *The Slavonic and East European Review* LI (1979)

- LR *Лексика русского литературного языка XIX–начала XX века*, Москва 1981
- LUF Людмила Ферт, *Особенности развития русской лексики в новейший период (на материале газет)*, Uppsala 1994
- M И.И. Срезневский, *Материалы для словаря древнерусского языка (I–III)*, С.-Петербург 1893–1903
- MA И.М. Мальцева, *Из истории развития лексического состава русского языка XVIII века (имена существительные на -ист)* [w:] *Развитие словарного состава русского языка XVIII века*, Ленинград 1990
- MAK Die Makarij-Rhetorik (1623), Köln 1980
- MAL Ирина Малышева, *Полонизмы в южновеликорусских деловых памятниках XVIII века* [w:] *Kieleckie Studia Rysystyczne* 2 (1986)
- MAZ И.М. Мальцева, *Заимствованная лексика интернационального фонда с типизированными формантами в русском языке XVIII века* [w:] *Развитие словарного состава русского языка XVIII века*, Ленинград 1990
- MEL *История о Мелюзине 1676 г.*, ОЛДРП XLII–LX, С.-Петербург 1882
- MIM 30000 иностранных слов, вошедших в употребление в русский язык, с обозначением их корней. Составил по словарям Гейзе, Рейфа и других Михельсон, Москва 1872
- MM1 Г. Милейковская – К. Казем-Бек – И. Домбровская – Л. Гаевская, *Материалы для словаря русского языка 70 и начала 80 годов XX века*, Warszawa 1988
- MM2 Г. Милейковская – Р. Петельчиц – И. Тимошук, *Материалы для словаря русского языка 70 и 80 годов XX века*, Warszawa 1990
- MM3 Г. Милейковская – Р. Петельчиц – И. Тарновская – И. Тимошук, *Материалы для словаря русского языка 80-х годов XX века*, Warszawa 1996
- MMP И.М. Мальцева – А.И. Молотков – З.М. Петрова, *Лексические новообразования в русском языке XVIII века*, Москва 1975
- MOS *Словарь обиходного русского языка Московской Руси XVI–XVII вв.* (под ред. О.С. Мжельской) Санкт-Петербург 2004

- MP Г. Милейковская, *Польские заимствования в русском литературном языке XV–XVIII веков*, Warszawa 1984
- MUD *История семи мудрецов* (ркп. XVII в.) ОЛДРП XXIX–XXXV, С.-Петербург 1878
- MZ Г. Милейковская, *Заимствования из польского языка в нормативных русских источниках XVIII века* [w:] *Slavia Orientalis* XXIX, 1–2 (1980)
- N Назиратель, Москва 1973
- NA1 Herbert Jelitte, *Die abstrakten Nominalbildungen im Russischen. Ein Beitrag zur altrussischen Wortbildung und Wortbedeutung*, Frankfurt am Main 1982
- NA2 Herbert Jelitte, *Die russischen Nomina abstrakta des 18. und beginnenden 19. Jahrhunderts*, Frankfurt am Main 1984
- NA3 Herbert Jelitte, *Die russischen Nomina abstrakta des 19. Jahrhunderts I*, Frankfurt am Main 1987
- NA4 Herbert Jelitte, *Die russischen Nomina abstrakta des 19. Jahrhunderts II*, Frankfurt am Main 1988
- NA5 Herbert Jelitte, *Die russischen Nomina abstrakta des 20. Jahrhunderts*, Frankfurt am Main 1990
- NEM *Инструкция дворецкому Ивану Немчинову...* (ркп. 1725 г.) ОЛДРП XV, С.-Петербург 1881
- NGK Н.Г. Комлов, *Словарь новых иностранных слов*, Москва 1995
- NL [*Номенклятор на русском, латинском и немецком языке...*, С.-Петербург? 1718? 1720?]
- NOM [*Номенклятор на русском, латинском и немецком языке...*, Амстердам 1700]
- NSZ *Новые слова и значения. Словарь справочник по материалам прессы и литературы 70-х годов*, Москва 1984
- NV Nils Åke Nilsson, *Russian Heraldic Virši from the 17th Century*, Stockholm–Göteborg–Uppsala 1964
- O *Лексикон треязычный сиречь речений славенских, еллиногреческих и латинских сокровище...*, [Москва 1704]
- OC Е.Э. Биржакова – Л.А. Войнова – Л.Л. Кутина, *Очерки по исторической лексикологии русского языка XVIII века*, Ленинград 1972
- ON С.Б. Веселовский, *Ономастикон*, Москва 1974
- OP *Очерки по истории русского языка и литературы XVIII в.* [w:] *Ломоносовские чтения*, Казань 1969

- ORT *Изборник славянских и русских сочинений, внесенных в хронографы русской редакции*, Москва 1869
- OSR *Орфографический словарь русского языка*, Москва 1956
- OT Fred Otten, *Untersuchungen zu den Fremd- und Lehnwörtern beim Peter dem Grossen*, Köln–Wien 1985
- P *Словарь современного русского литературного языка* (1–17), Москва–Ленинград 1950–1965
- PDP *Памятники дипломатических сношений с поляским двором и с итальянскими государствами X (1580–1699)*, С.-Петербург 1871
- PDS *Памятники дипломатических сношений с Империею римскою I–IX (1488–1699)*, С.-Петербург 1851–1865
- PEN Grigorij Kotošixin, *O Rossii v carsivovanie Alekseja Mixajloviča*, Oxford 1980
- PET З.М. Петрова, *Прилагательные с суффиксами -лив, -чив в русском языке XVIII в.* [w:] *Развитие словарного состава русского языка XVIII в.*, Ленинград 1990
- PJ1 *Памятники южновеликорусского наречия. Конец XVI–начало XVII в.*, Москва 1990
- PJ2 *Памятники южновеликорусского наречия (челобития и расспросные речи)*, Москва 1993
- PMD *Памятники московской деловой письменности XVIII века*, Москва 1981
- POS И.П. Посошков, *Книга о скудости и богатстве...*, Москва 1951
- PR Maria Przytulecka, *Polonizmy leksykalne w dzienniku podróży B.P. Szeriemietiewa z lat 1697–1699* [w:] *Rozprawy Komisji Językowej Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego XI* (1978)
- PU *Словарь языка Пушкина (I–IV)*, Москва 1956–1961
- PUT *Путешествия русских послов XVI–XVII вв. (статейные списки)*, Москва–Ленинград 1954
- R *Редкие источники по истории России I*, Москва 1977
- R1 Grażyna Rytter, *O asymilacji samogłosek nosowych ę i ą w wyrazach zapożyczonych przez język rosyjski z polskiego* [w:] *Zeszyty Naukowe UŁ. Nauki humanistyczno-społeczne I/64* (1969)
- R2 Grażyna Rytter, *Przyczynki do historii leksyki rosyjskiej XVI–XVII wieku* [w:] *Zeszyty Naukowe UŁ. Nauki humanistyczno-społeczne I/97* (1969)

- RAK *Русские акты Копенгагенского государственного архива*, С.-Петербург 1897
- RB „*Ein Rusch Boeck...*” *Ein Russisch-Deutsches anonymes Wörter- und Gesprächbuch aus dem XVI. Jahrhundert*, Köln 1994
- RD *Ранняя русская драматургия (XVII–первая половина XVIII в.)* I–V, Москва 1972–1975
- RE A. Reitsak, *Entlehnungen aus germanischen Sprachen in der russischen Lexik des 15.–17. Jahrhunderts* [w:] *Zeitschrift für Slavistik* VIII,1 (1963)
- RID *A Dictionarie of the Vulgar Russe Tongue Attributed to Mark Ridley*, Köln 1996
- RM *Русский мат. Толковый словарь*, Москва 1997
- ROG В.Н. Рогова, *К истории слов русского языка (по материалам публицистических произведений XVI в.)* [w:] *Жанро-стилевая спецификация лексики русского языка XVI–XVIII вв.*, Красноярск 1987
- ROS *Русский орфографический словарь*, Москва 2000
- RZ *Памятники русской письменности XV–XVI вв., Рязанский край*, Москва 1978
- S Maria-Eva Sobik, *Polnisch-russische Beziehungen im Spiegel des russischen Wortschatzes des 17. und der ersten Hälfte des 18. Jahrhunderts*, Meisenheim am Glan 1969
- S1 Ф. Сергеев, *Русская дипломатическая терминология XI–XVII вв.*, Кишинев 1971
- S2 Ф. Сергеев, *Русская терминология международного права XI–XVII вв.*, Кишинев 1972
- S3 Ф. Сергеев, *Формирование русского дипломатического языка XI–XVII вв.*, Львов 1978
- SA *Словарь Академии Российской по азбучному порядку расположенный* (1–6), С.-Петербург 1806–1822
- SAT *Словарь иностранных слов (актуальная лексика, толкования, этимология)*, Москва 1997
- SAW П.И. Савваитов, *Описание старинных русских утварей, одежд, оружия и пр...*, С.-Петербург 1865
- SIS Т.Г. Мурзаева – И.В. Нечаева, *Краткий словарь иностранных слов*, Москва 1995
- SJ S. Jaszuński, *Najnowsze zapożyczenia z polszczyzny w języku rosyjskim w świetle książki prof. Seliščeva* [w:] *Prace filologiczne* XV, 1 (1930)

- SK А. Скачинский, *Словарь блатного жаргона в СССР*, Нью-Йорк 1982
- SM Н.А. Смирнов, *Западное влияние на русский язык в Петровскую эпоху* [w:] Сборник ОРЯС АН 88 (1910)
- SMZ *Словарь молодежного жаргона – слова, выражения...*, Воронеж 1992
- SNS *Словарь новых слов русского языка (середина 50-х – середина 80-х годов)*, Санкт-Петербург 1995
- SOB А.И. Соболевский, *Переводная литература Московской Руси XIV–XVII веков*, С.-Петербург 1903
- SOK Ф.П. Сороколетов, *История военной лексики в русском языке*, Ленинград 1970
- SOR Ю.С. Сорокин, *Развитие словарного состава русского литературного языка (30–90е годы XIX века)*, Москва–Ленинград 1965
- SR В.И. Мокиенко – П.Г. Никитина, *Большой словарь русского жаргона*, Санкт-Петербург 2000
- SRG *Словарь русских народных говоров*, Москва–Ленинград 1965 – ...
- SS G.V. Schulz, *Studien zum Wortschatz der russischen Zimmerleute und Bautischler*, Berlin 1964
- SW Л.Т. Свердлов, *Имена существительные на -ние, образованные от глаголов с суффиксом -ну-* [w:] *Этимологические исследования по русскому языку III*, Москва 1961
- SZ1 Н.М. Шанский, *Имена существительные с суффиксом -изна в русском языке* [w:] *Сборник статей по языкознанию Профессору МГУ акад. В.В. Виноградову*, Москва 1958
- SZ2 Н.М. Шанский, *О происхождении и продуктивности суффикса -ость в русском языке* [w:] *Вопросы истории русского языка*, Москва 1959
- SZE Виктор Шетеля, *Полонизмы в русских текстах XIX в.* [w:] *Slavia Orientalis XXXVI*, 3–4 (1987)
- SZO Виктор Шетеля, *О проблеме адаптированных полонизмов в русской лексической системе XIX в.* [w:] *Przegląd Ruscystyczny* 1992, 1–2
- T1 В.М. Тамань, *Полонизмы в языке русских памятников XVI в.* [w:] *Ученые записки ЛГУ* 267/52 (1960)

- T2 В.М. Тамань, *К вопросу о польском влиянии на литературный язык Московской Руси* [w:] *Начальный этап формирования русского национального языка*, Ленинград 1961
- TF *Tonnies Fenne's Low German Manual of Spoken Russian (Pskov 1607)*, Copenhagen 1985
- TS *Толковый словарь русского языка конца XX в.*, Санкт-Петербург 1998
- TSM Т.Г. Никитина, *Молодежный сленг – толковый словарь*, Москва 2004
- TUR *Двор цесаря турецкого. Сочинение ксендза Симона Старовольского...* (ркп. 1678 г.), С.-Петербург 1883
- UN1 В.О. Unbegaun, *La langue russe au XVIe siècle (1500–1550)*, Paris 1935
- UN2 В.О. Unbegaun, *Cards and Card-Playing in Muscovite Russia* [w:] *The Slavonic and East European Review* XLI (1962–1963)
- USP А. Успенский, *Столбцы бывшего архива Оружейной Палаты I*, Москва 1912
- V М. Фасмер, *Этимологический словарь русского языка (I–IV)*, Москва 1986–1987
- VAS *Повесть о Василии Златовласом, королевиче чешской земли* (ркп. 17/18 в.), С.-Петербург 1882
- VAV А.Д. Васильев, *Стилеобразующая роль военной лексики...* [w:] *Жанрово-стилевая специфика лексики русского языка 16–18 вв.*, Красноярск 1987
- VB Владимир Быков, *Русская феня*, Смоленск 1994
- VE В.В. Веселитский, *Отвлеченная лексика в русском литературном языке XVIII–начала XIX в.*, Москва 1972
- VIR *Вишневая поэзия (первая половина XVII века)*, Москва 1989
- VK1 *Вести – Куранты, 1600–1639 гг.*, Москва 1972
- VK2 *Вести – Куранты, 1642–1644 гг.*, Москва 1976
- VK3 *Вести – Куранты, 1645–1646 гг.*, Москва 1980
- VK4 *Вести – Куранты, 1648–1650 гг.*, Москва 1983
- VN1 В.В. Виноградов, *Из истории русской литературной лексики* [w:] *Доклады и сообщения Филологического факультета МГУ*, 1947, вып. 3
- VN2 В.В. Виноградов, *Историко-этимологические заметки* [w:] *Этимология*, Москва 1963

- VN3 В.В. Виноградов, *О новых исследованиях по истории русского литературного языка* [w:] Вопросы языкознания 1969, 2
- VN4 В.В. Виноградов, *Очерки по истории русского литературного языка XVII–XIX веков*, Москва 1982
- W *Немецко-латинский и русский лексикон купно с первыми началами русского языка...*, С.-Петербург 1731
- WN Wiesław Witkowski, *Najnowsze zapożyczenia rosyjskie z języka polskiego* [w:] Munera linguistica L. Kuraszkiewicz dedicata, Wrocław–Warszawa–Kraków 1993
- WS Wiktor Szetela, *Polskie zapożyczenia w rosyjskim języku literackim drugiej połowy XIX w. w aspekcie socjolingwistycznym* [w:] Zeszyty Naukowe Wydziału Humanistycznego UG, filologia rosyjska 14 (1985)
- WT *Wybór tekstów do historii języka rosyjskiego*, Warszawa 1981
- X S.C. Gardiner, *German Loanwords in Russian (1550–1690)*, Oxford 1965
- XC *Христофора Целлярия краткий латинский лексикон с российским и немецким переводом*, Москва 1810 (wyd. 2)
- Y George Thomas, *Middle Low German Loanwords in Russian*, München 1978
- Z *Русский дипломат во Франции (Записки Андрея Матвеева)*, Ленинград 1972
- ZA Zoltán András, *Fejzetek az orosz szókincs történetéből*, Budapest 1984
- ZL Zenon Lenkiewicz, *Słownictwo prawno-administracyjne w rosyjskich zabytkach piśmiennictwa kancelaryjnego XVI–XVII w.*, Wrocław 1986
- ZM Л.Ф. Змеев, *Русские учебники (Исследования в области нашей древней учебной письменности)*, С.-Петербург 1896
- ZP А. Золтан, *Пути проникновения западнорусской лексики в великорусский деловой язык в XV в.* [w:] Studia Slavica Academiae Scientiarum Hungariae 34, 1–4 (1988)

2. Inne skróty

b.d.	–	bez daty
gwar.	–	gwarowe
przen.	–	przenośnie
ros.	–	rosyjskie znaczenie
st.ros.	–	starorosijskie (wyrazy, poświadczone między 15 a 17 wiekiem włącznie)
st.rus.	–	staroruskie (wyrazy, poświadczone już przed 15 wiekiem)
s.v.	–	sub voce
śr.ros.	–	średniorosijskie (wyrazy, poświadczone w 18 wieku)
wsp.	–	współczesne

A

- аббревиатура** – abrewiatura, skrócony zapis wyrazu P 1803
[абре-]
- абдикация** – abdykacja, zrzeczenie się władzy przez panującego
A 1735; OSR
- абдиковать** – abdykować AS pocz. 18 w.
- абецадло** – abecadło, alfabet C 1681; A 1722; CS
- або** – abo, albo, lub ERB; RID; D; SRG 1953–1958
- абрис** – abrys, zarys E2 1706; CH(45) 1711; V 1720; P 1803
- аброгация** – abrogacja, uchylene ustawy, przepisu prawnego KR
- абсолют** – absolut, być niezależny, doskonały OC 1702; P 1835
- абсолютный** – absolutny S 1727; P 1835
- абсолютно** OC 1722; P
- абсолюция** – absolucja, uwolnienie od czegoś D; OSR
- абстинент** – abstynent OSR
- абстиненция** – abstynencja OSR
- абстракция** – abstrakcja A 1722; P 1861
- абшид** – abszyt, zwolnienie ze służby A 1711; P 1780 || абшит CS
- абшитовать** – abszytować AS kon. 18 w.
- авангардия** – awangardia (17 w.), awangarda, straż przednia
SM; D
- авантюра** – awantura S 1727
- авизия** – awiza (17 w.), wiadomość RD III
- австерия** – austeria, gospoda A 1705 [ay-]; P 1835
- австрияк** – Austriak P 1891
- австриячка** – Austriaczka P
- автограф** – autograf, własnoręczny podpis V; E1 poł. 18 w.; P 1803
- автономия** – autonomia V; E1 18 w.; P 1803
- автор** – autor, sprawca C 17 w.; S 1716; P 17 w.
- авторизация** – autoryzacja, zezwolenie, potwierdzenie autora
P 1847
- авторизовать** – autoryzować E2 1714; P 1724
- авторитет** – autorytet, uznanie u innych, FK 1718; P 1835
- авторовый** – autorowy, należący do autora L 17 w.

- авторский** – autorski MMP poł. 18 w.; P 1780
авторство – autorstwo MMP 1769; P 1847
автостоп – autostop WN; ES; OSR
агат – agat (minerał, odmiana chalcedonu o koncentrycznych różnobarwnych plamach) K 1598; L pocz. 17 w.; C 1670; P 16 w.
агатовый – agatowy P 1780
агенда – agenda (rodzaj księgi liturgicznej) MIM
агент – agent, agent: a. handlowy C 1584, b. dyplomatyczny C 1638; P 17 w.
агитация – agitacja, oddziaływanie na ludzi, społeczeństwo P 1863
агломерация – aglomeracja, łączenie cząstek w całość, scalanie OSR
аграрный – agrarny, rolny P 1861
адамант – adamant, adamantyn, diament L 17 w.; C 1670; P 1704
адамашка – adamaszek (rodzaj wzorzystej tkaniny jedwabnej) K2 1492; V 16 w.; C 1626; SA
адамашковый – adamaszkowy C 1691
адаптер – adapter OSR
адвокат – adwokat H 16/17 w.; FK 1711; P 1780
адвокатский – adwokacki MMP 1765; P 1780
адвокатство – adwokactwo MMP 1775; P 1780
адгерент – adherent, stronnik OC 1706; FK 1711
адекватность – adekwatność, odpowiedniość, ścisłość OSR
адекватный – adekwatny, dokładnie czemuś odpowiadający P 1891
администратор – administrator, zarządca L 1577; S 1695; P 16 w.
администраторство – administratorstwo C 1578; P 16 w.
администрация – administracja IL(66) 17/18 w.; A 1719; P 1780
администровать – administrować A 1719; FK 1726
адмирал – admirał VK2 1643; P 17 w.
адмиральский – admiralski VK2 1643; P 1791
адорация – adoracja, oddawanie czci, uwielbienie OSR
адрес – adres IL(68) 17/18 w.; E2 1710; P 1780
адресование – adresowanie P 1847
адресовать – adresować K14 1705; S 1711; P 1780
zob.: **заадресовать**
адресоваться – adresować się, zwracać się PMD 1775; P 1780
адъюнкт – adiunkt, pomocnik, zastępca E2 17 w.; A 1732; P 1780
адъютант – adiutant, oficer przyboczny dowódcy L 1660; IL 17/18 w.; P 17 w.

азардовать – (h)azardować OC 1708 || газардовать SM por.:
газард

азийский – azyjski (16 w.), azjatycki L 17 w.

азилянт – azylant, osoba, która uzyskała azyl, schronienie KAI
1993

акавитая – okowita, wódka SRG 1914 por.: **оковитка**

академик – akademik, uczeń akademii IL(69) 17/18 w.; FK 1724;
P 18 w.

академицкий – akademicki MP 18 w.

академия – akademia CZE 1637; L 1670; P 1731

аккламация – aklamacja, jednomyślne uznanie propozycji, wniosku SM; OSR

аккорд – akord, ugoda IL(67) 17/18 w.; FK 1702; P 1780

аккордовать – akordować, godzić się FK 1710; P

аккредитация – akredytacja, oficjalne uprawnienie przedstawiciela dyplomatycznego do pełnienia funkcji przy obcym rządzie MM2; KSP

аккредитование – akredytowanie, upewnocnienie P 1780

аккредитовать – akredytować, udzielać pełnomocnictw V 1717;
P 1780 [акр-]

аккурат – akurat, właśnie E2 pocz. 18 w.; P=D

аккуратность – akuratność, dokładność NA2 1729; P 1780

аккуратный – akuratny, dokładny, punktualny V 1711; A 1721;
P 1780

аккуратно MOS 1694; P

аковец – akowiec, żołnierz AK BZ

аксамит – aksamit (rodzaj tkaniny) M 1659; CS; P

аксамитный – aksamitny M 1681; P

акт – akt L 16 w.; IL(67) 17/18 w.; P 16 w.

актуализация – aktualizacja, uwspółcześnienie P

актуализовать – aktualizować, uwspółcześniać P

актуальность – aktualność P 1863

актуальный – aktualny, ważny w czasie obecnym P

актуариус – aktuariusz, pisarz sądowy W(237); CEG; P

akupунктура – akupunktura, leczenie przez nakłuwanie igłą SNS
1979

акцентовать – akcentować P=D

акцептация – akceptacja, wyrażenie zgody OC 1734; P 1780

акцептование – akceptowanie SM; P 1847